

Haftalık Ders Çizelgelerinin Hazırlanmasına İlişkin Olgubilimsel Bir İnceleme*

Murat KANDEMİR²

Şefika Melike ÇAĞATAY³

Öz

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi
23.10.2023

Kabul Tarihi
26.12.2023

DOI
10.47140/kusbder.1380175

Öğretmenlerin okullardaki öğretim faaliyetleri haftalık ders çizelgesi ile düzenlenmektedir. Ders çizelgelerinin hazırlanma sürecinde bazı sorunlar yaşanabilmektedir. Bu sorunlardan bazıları, öğretmenlerin ders çizelgesi hazırlanması sürecinden özel hayatlarından kaynaklı taleplerinden kaynaklandığı söylenebilir. Bu durum öğretmenler arasında çatışmalara neden olabilmektedir. Haftalık ders çizelgesi hazırlanması süreci okulun öğretmenlere yönelik adalet tutumunu ve okul yöneticilerinin gösterdiği yönetim anlayışını da etkileyebilmektedir. Araştırma konusu haftalık ders çizelgesinin öğretmenler için önemini ve hazırlanması sürecinde yönetici- öğretmen görüşlerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu araştırma ile haftalık ders çizelgelerinin öğretmenlerin çalışma ortamı ile ilgili görüşlerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim kullanılmıştır. Araştırmada veriler, görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin çalışma şartlarında sağlanan iyileştirme, okulun adalet tutumuna ve okul iklimine olumlu katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen, ders çizelgesi, örgütsel adalet, olgubilim, okul iklimi

Atf için: Çağatay, Ş. M. & Kandemir, M. (2023). Haftalık Ders Çizelgelerinin Hazırlanmasına İlişkin Olgubilimsel Bir İnceleme. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 193-222

* Bu makale 2.Yazar danışmanlığında, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen 1. Yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir

² Milli Eğitim Bakanlığında öğretmen, E-posta: murat296@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0844-4573>

³ Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi ABD., E-posta:melikecagatay@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0844-4573>

A Phenomenological Study on the Preparation of Weekly Timetables at Schools

Murat KANDEMİR⁴

Şefika Melike ÇAĞATAY⁵

Abstract

Article Type
Research Article

Application Date
2023-10-23

Acceptance Date
2023-12-26

DOI
10.47140/kusbder.1380175

A teachers' schoolwork is organized by a weekly timetable. Some problems may occur during the preparation of timetables. One could argue that some of these problems arise directly from teachers' demands about their private lives during the timetable preparation process. This may cause conflicts between teachers. The process of preparing weekly timetables can also affect the school's attitude of fairness towards teachers and the management approach employed by school administrators. This is important in determining the importance of the weekly timetables for teachers and the opinions of administrators and teachers during the preparation process. The aim of this study is to figure out teachers' perception of their weekly timetables in particular and the working environment in general. The study is based on phenomenology, and the data is collected through interviews. Our findings demonstrate that the improvement in teachers' working conditions will contribute positively to the school's perception of fairness and the overall cohesion at school.

Keywords: Teacher, timetable, organizational fairness, phenomenology, school cohesion

For Reference: Çağatay, Ş. M. & Kandemir, M. (2023). Haftalık Ders Çizelgelerinin Hazırlanmasına İlişkin Olgubilimsel Bir İnceleme. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 193-222

⁴ Teacher at the Ministry of National Education, E-mail: murat296@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0844-4573>

⁵ Corresponding Author: Assistant Professor, Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Department of Lifelong Learning and Adult Education, E-mail: melikecagatay@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0844-4573>

Giriş

Türkiye’deki okullarda eğitim- öğretim süreçlerinde işlenen derslerin ders saatleri Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından merkeziyetçi bir anlayışla belirlenmektedir ve uygulanmaktadır. Haftalık ders saatlerine göre de öğretmenlerin haftalık ders çizelgelerinde hangi gün hangi saatte derse girecekleri belirlenmektedir. Araştırmaya konu olan ortaokul öğretmenlerinin haftalık ders saatleri Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 24.08.2023 tarih ve 43 sayılı güncel kararına göre belirlenmiştir. Okul yönetimleri öğretmenlerin haftalık ders çizelgesini oluşturma ve duyurmaya 26.07.2014 tarih ve 29072 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan MEB Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları yönetmeliği ile yetkilendirilmiştir. Okul yöneticilerinin öğretmenlere karşı gösterdikleri tavırlar öğretmenler tarafından gözlemlenmekte ve değerlendirilebilmektedir. Okul yöneticilerinin öğretmenlere karşı gösterdikleri tutum ve tavırlar eğitim- öğretim faaliyetlerini de etkileyebilmektedir.

Öğretmenlerin haftalık ders çizelgeleri hazırlanırken okul yönetimleri örgütsel adaleti dikkate alarak hazırlamalıdır. Okul yönetimiyle fikir uyuşmazlığı olan öğretmenlere de örgütsel adalet çerçevesinde yaklaşılmalıdır (Çetin, 2021, s. 4). Öğretmenlerin okuldaki tüm görevlerinde ve haftalık ders çizelgelerinde okul yönetimleri adaletli bir görev dağılımı yapmalıdır (Görgülü, 2022, s. 158). Öğretmenlerin haftalık ders çizelgesinin dağıtımında yaşanan adil olmayan uygulamalar okul yönetimine karşı öğretmenlerde düşük adalet algısı oluşmasına neden olabilir (Akgeyik, 2014, s. 65,66).

Haftalık ders çizelgeleri konusunda okul yönetimleri ile öğretmenler arasında yaşanan sorunlar medyada da yer almaktadır. Medyaya yansıyan bu sorunlar okulun örgütsel adalet durumu hakkında da bilgi verebilir. Kamu Ajans (2021)’in paylaştığı “*ders çizelgesi hazırlanırken okul müdürlerinin bazı öğretmenlere torpil geçmesi*” ve buna bağlı olarak da diğer öğretmenlerin ders çizelgelerini olumsuz etkilemesi bu haberlere örnek olarak verilebilir. Okul yönetimlerinin öğretmenlere vereceği görevlerin dağılımında dağıtımsal adalete uygun olmayan tutum ve davranışları öğretmenlerin derslerdeki verimini etkileyerek eğitim-öğretim faaliyetlerine olumsuz yansıtılabilmektedir. Okullarda adil olmayan uygulamalar okula aidiyet, etkinliklere katılım, okul yönetimine güveni, yönetici- öğretmen ilişkilerinde olumsuzluk yaşanması vb. gibi durumların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Çeçen, 2019, s. 119).

Okulda öğretmenler arasında üye oldukları sendika farklılıkları farklar nedeniyle öğretmenlerin ders çizelgelerinin hazırlanma süreci okul yönetimleri ile öğretmenler arasında sorun yaşanmasına neden olmaktadır. Okul müdürü kendi sendikası olan öğretmene ihtiyacına göre çizelge yaparken; kendi sendikasının üyesi olmayan öğretmene istemediği bir çizelge yapabilmektedir (Yılmaz, 2021). Okul yönetimleri

eğitim- öğretim yılının başında ders çizelgelerinin nasıl hazırlanacağı ile ilgili öğretmenlerle bir toplantı gerçekleştirilmelidir. Haftalık ders çizelgesi olabileceği kadar öğretmenlerin beklentisi yönünden oluşturabilmelidir. Bu karar alma süreci öğretmenlerin önemsendiklerini gösteren bir uygulama olabilir. Beklentisi alınan öğretmenin ders çizelgesi tam istediği gibi olmasa da okul yönetimine karşı kırgınlık yaşamayabilir. Sonuç olarak, haftalık ders çizelgesi hazırlanırken okul yönetimi öğretmenlerinin görüşlerini alarak çizelgeleri hazırlamalıdır.

Ülkemizde ortaokulların beş, altı ve yedinci sınıflarında on zorunlu üç seçmeli olmak üzere öğrenciler haftada toplam on üç ders almakta ve otuz beş saat ders görmekte iken bu durum sekizinci sınıflarda on bir zorunlu üç seçmeli ders olmak üzere haftada toplam on dört ders ve otuz beş saat ders olarak karşımıza çıkmaktadır. Ders saatlerinde yaşanan farklılıklar nedeniyle öğretmenlerin ders sayı ve saatleri de farklılıklar göstermektedir. Aynı derse giren aynı branştaki öğretmenler farklı sayıda sınıfa ve farklı sayılarda derslere girebilmektedir. Yaşanan bu farklılıklar ders çizelgesi hazırlanması sürecinde öğretmenlerin birbirleri arasında ve okul yönetimi ile sorunlar yaşamasına neden olabilmektedir. Aşağıdaki tabloda sınıf düzeylerine göre haftalık ders saatleri açıklanmıştır.

Tablo 1. Sınıf Düzeylerine Göre Haftalık Ders Saatleri

Sınıf Düzeyi	Toplam Ders Sayısı	Haftalık Ders Saati
5. Sınıf	13	35
6. Sınıf	13	35
7. Sınıf	13	35
8. Sınıf	14	35

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okullarda öğretmenlerin haftalık ders çizelgesi hazırlanması sürecine ilişkin sorunları belirlemek ve çözüm önerileri geliştirmektir. Bu amaçla;

1. Öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre okullarda ders çizelgesi hazırlama süreci nasıl işlemektedir?
2. Öğretmen ve okul yöneticilerinin ders çizelgesi hazırlama sürecine ilişkin deneyimleri nasıldır?
3. Öğretmen ve okul yöneticilerinin ders çizelgesi hazırlama sürecine ilişkin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
4. Öğretmen ve okul yöneticilerinin ders çizelgesi hazırlama sürecinde karşılaşılan sorunların çözümüne ilişkin önerileri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmada öğretmenlerin haftalık ders çizelgesi ile ilgili deneyimlerini ortaya koyabilmek amacıyla nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Öğretmenlerin haftalık ders çizelgelerinin hazırlanması sürecine yönelik öğretmen ve yönetici görüşlerini incelemeyi hedefleyen bu araştırmada olgubilim yaklaşımından yararlanılmıştır. Olgubilim araştırma; kişilerin kendi iş deneyimlerini vurgulayan olgu ya da deneyimine yönelik kişilerin algılarını incelemeyi hedef edinir (Creswell, 2007). Olgubilim araştırmacının temel amacı bir olguyu görüşme yapılanların bakışına göre anlamak ve tasvir etmektir. Bu araştırma türünü diğer yaklaşımlardan ayıran en önemli özelliği ise araştırmacının merkezini kişilerin deneyiminin oluşturmasıdır (Mertens, 2010). Olgu bilim araştırmalarında olguyu yaşayan ve bu olguyu yansıtabilecek en iyi veri kaynağı olguyu yaşayan kişilerdir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2016, s. 44). Bu amaçla okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bu sürece ilişkin deneyimleri olgunun tanımlanması açısından önemlidir.

Araştırmada elde edilen veriler görüşme formu aracılığı ile elde edilmiştir. Katılımcılara onam gönüllü formu imzalatılmış ve etik bilgilendirmede bulunulmuştur. Veriler birebir görüşme ile elde edilmiştir. Görüşmeler ses ile kayıt altına alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmacının çalışma grubunda yer alan okullar, öğretmen ve öğrenci sayılarına göre belirlenmiştir. Araştırma yapılan okullar içinde en kalabalık öğretmen sayısı doksan iki öğretmen iken; en az öğretmen sayı olan okul otuz dört öğretmendir. Öğrenci sayıları ise en kalabalık öğrencisi olan okulda 1009 öğrenci; en az öğrencisi olan okulda ise 409 öğrenci şeklindedir. Görüşme yapılacak öğretmenler ders durumlarına göre boş olan saatlerine denk gelen farklı branş öğretmenleri arasından ders saati farklılığı, cinsiyet, hizmet süresi, eğitim durumları baz alınarak ve maksimum çeşitlilik gözetilerek belirlenmiştir.

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilikten yararlanılmıştır. Maksimum çeşitlilikte amaç nesnel ve küçük bir çalışma grubu oluşturarak ve problemi yaşayan kişilerin çeşitliliğini maksimum düzeyde yansıtmaktır (Başkonuş, Akdal, & Taşdemir, 2011, s. 1512).

Çalışma grubu Ankara İli Etimesgut ilçesinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırmada on sekiz katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Katılımcıların onu erkek; sekizi kadın öğretmenlerden oluşmuştur. Katılımcıların altısı okul yöneticisi iken on iki kişi öğretmen olarak görevlerine devam etmektedir. Görüşme formu uygulanan öğretmenleri görev sürelerine göre 1-10 yıl arası görev yapan beş, 11-20 yıl arası

görev yapan beş, 21-30 yıl arası görev yapan dört, 31-40 yıl arası görev yapan dört öğretmen şeklindedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin branşlarına göre dağılımı incelendiğinde sosyal bilgiler branşında dört ve Türkçe branşında iki öğretmen, İngilizce, bilişim teknolojileri ve matematik branşlarında ikişer öğretmen, fen bilimleri branşında üç öğretmen, din kültürü ve ahlak bilgisi, müzik, teknoloji ve tasarım branşlarında birer öğretmen şeklindedir.

Katılımcı öğretmenlerin mezuniyet durumları ise on iki öğretmen lisans mezunu iken altı öğretmen yüksek lisans mezunu yapmıştır. Tablo 2.'de katılımcılara ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların Mezuniyet, Cinsiyet, Mesleki Kıdem, Branş ve Görevlerine Göre Dağılımları

Katılımcılar		Erkek	Kadın	Toplam
Cinsiyet		12	6	18
Mezuniyet Durumu	Lisans	8	4	12
	Yüksek Lisans	4	2	6
Branş Dağılımı	Sosyal Bilgiler	3	1	4
	Fen Bilimleri	3	-	3
	Bilişim Teknolojileri	2	-	2
	Din K. ve A.B	1	-	1
	İngilizce	1	1	2
	Teknoloji ve Tasarım	1	-	1
	Matematik	1	1	2
	Müzik	-	1	1
	Türkçe	-	2	2
	Görev Dağılımları	İdareci	6	-
Öğretmen		6	6	12
Kıdem	1-10 Yıl	2	2	4
	11-20 Yıl	4	2	6
	21-30 Yıl	3	2	4
	31-40 Yıl	4	-	4

Not: Araştırmada görüşme yapılan yönetici ve öğretmenlerin cinsiyet, mezuniyet durumu, branşı, görevi ve mesleki kıdemi dikkate alınarak tablo oluşturulmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırma konusu ile ilgili alan yazın taraması yapılarak görüşme formu oluşturulmuştur. Uzman görüşü alındıktan sonra öneriler dikkate alınarak yarı yapılandırılmış görüşme formu tamamlanmıştır. Görüşme formu Etik Kurul onayı

aldıktan sonra uygulanmıştır. İlk olarak iki okul yöneticisi ve dört öğretmen ile pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Mobbing ile ilgili soru pilot çalışma sırasında görüşme formuna eklenmiş ve forma son hali verilerek görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Olgubilim ile yapılan araştırmalarda görüşme yapılan kişilerden doğrudan bilgi edinmek amacıyla görüşmeler araştırmacı tarafından yüz yüze yapılarak toplanır (Gürbüz & Şahin, 2016, s. 56). Nitel analizlerde kullanılan yöntemler betimsel ve içerik analizleri yöntemleridir. Yapılan analizler sonucunda kategoriler ve temalar oluşturulur (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 71).

Araştırma verileri için araştırmacının belirlediği okullar ile iletişime geçilerek öğretmenlere araştırma konusu hakkında bilgi verilerek öğretmenlerden randevu alınarak okul ortamında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Okullara görüşme için gidildiğinde ilk önce okul yöneticisi ile görüşme yapıldı. Sonrasında her okuldan bir erkek ve bir kadın öğretmen ile görüşme yapıldı. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayda alınmıştır. Yapılan görüşmeler otuz- kırk dakika arasında gerçekleşmiştir. Yapılan görüşmeler sesli kayıttan yazılı ortama aktarılarak, analiz edilmiştir.

İnanırlılık ve Tutarlılık

Nitel araştırmalarda inanırlığı ve tutarlılığı sağlayabilmek için katılımcı onayı, meslektaş onayı vb. çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Araştırmanın bilimsel kabul edilebilirliği için araştırma sürecinin ve sonuçlarının açık, tutarlı ve diğer araştırmacılara teyit etmesine imkân sağlanmalıdır. Aksi halde araştırmacının inandırıcılığı ile ilgili sorunlar ortaya çıkmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 89). Buradan hareketle bu araştırmada inanırlık ve tutarlılık sağlanması amacıyla;

- Araştırma soruları baz alınarak literatür taraması yapılmıştır,
- Görüşme sorularının net ve anlaşılır olmasına özen gösterilmiştir,
- Form oluşturulduktan sonra eğitim bilimleri ve nitel araştırmalar konusunda uzman olan üç akademisyenin görüşleri alınmıştır. Gelen dönütlere uygun olarak gerekli düzenlemeler yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir,
- Uzman görüşleri alındıktan sonra pilot uygulama yapılmış sorulara verilen cevaplara göre sorular yeniden düzenlenmiş ve görüşmeler yapılmıştır.

Bu araştırmada araştırmacının okul yöneticisi olması, araştırmacının rolü konusunda önemlidir. Araştırmacının okul ortamını bilmesi ve kendisinin de bir okul yöneticisi olmasının, katılımcılarla karşılıklı güven ortamının oluşmasına ve de güvenilir veriler elde edilmesine katkı sağladığı söylenebilir. Böylelikle araştırmanın inanırlığı artırılmıştır.

Veri Analizi

Bu araştırmada verilerin küçük parçalara ayrılarak daha büyük parçalara giden ve görüşme yapılanların deneyimlerinin tasvir edilmesine yönelik sistemli bir yolda ilerlenerek analiz edilmesi sağlanmıştır (Moustakas, 2010, s. 106). Araştırmada görüşmeler katılımcılarla yüz yüze yapılmıştır. Görüşmelerde araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler ses cihazı ile kayıt altına alınmış ve dijital ortama yazı ile aktarılmıştır. Araştırmanın verilerinin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Verilerin analizinde araştırma soruları tema olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda ortaya kategoriler ve temalar çıkarılarak veri indirgemesi yoluna gidilmiştir. Kategoriler yakın anlamda olanlarla gruplandırılarak temalara ayrılmış ve anlam karmaşası oluşmamasına çalışılmıştır.

Bulgular

Okullarda öğretmenlerin haftalık ders çizelgesi hazırlanması sürecine ilişkin sorunları belirlemek ve çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlayan bu araştırmada, veriler analiz edilerek elde edilen kategori ve kodlara ulaşılmıştır. Haftalık ders çizelgesinin hazırlanmasına yönelik alınan öğretmen ve yönetici görüşleri doğrultusunda okullarda ders çizelgesi hazırlama sürecinin işleyişi, öğretmen ve yöneticilerin ders programı hazırlama sürecindeki deneyimleri, öğretmen ve yöneticilerin ders programı hazırlama sürecine ilişkin sorunlar, öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre ders programı hazırlama sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin açıklanması amaçlanmıştır.

Tablo 3. Temalar, Kategoriler ve Kodlar

Temalar	Kategoriler	Kodlar
Ders programı hazırlama süreci	Öğretmenlerin beklentileri	Özel hayata bağlı beklentiler
		Mazerete bağlı beklentiler
		Öğretmenlerin keyfi beklentileri
		Beklentisi olmayan öğretmenler
	Çizelgeye bağlı diğer durumlar	Nöbet görevi
	Eğitim- öğretime yönelik düzenlemeler	Öğrenci menfaatine yönelik hazırlanması
		Derslerin dağılımı
		Zümre toplantıları
	Programların hazırlanma sürecinde yapılan eylemler	Taslak program
		Alternatif tercihler
Program kriterleri		
Şeffaflık		

		Okul yönetiminin takdiri
		Taleplerin karşılanması
Ders programı hazırlama sürecine ilişkin deneyimler	Öğretmenlerin karşılaştığı durumlar	Eşitlik
		Aidiyet
		Huzurlu çalışma ortamı
		Empati
		Öğretmenlerin görüşleri
	Verimlilik	Sorun olmaması
		Memnuiyet
		Öğretmen menfaatleri
		Öğretmenlerin okula mutlu gelmesi
Ders programı hazırlama sürecine ilişkin karşılaşılan sorunlar	Adalet	Adil olmama
	Mobbing	Mobbing deneyimi
	Okul iklimi	Ders çizelgesini kıyaslama/ karşılaştırma
		Okul yönetimine yakın öğretmenlerin kayırılması
	Sorun yaşanan diğer durumlar	Öğretmenlerin sayıca yetersizliği
		Sürecin bilinmemesi
		Okul yönetimine baskı yapılması
	Mevzuat	Sıkışık program
		Mevzuat bilgisi
	Ders programı hazırlama sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri	Öğretmenlere yönelik çözüm önerileri
Hazır program		
Mevzuat düzenlemesi		
Öğrencilere yönelik çözüm önerileri		Çevrim içi ders
		Derslerin çizelgeye yerleşimi

Haftalık Ders Çizelgesinin Hazırlanması Sürecine Yönelik Görüşler

Haftalık ders çizelgesinin hazırlanması süreci temasında “öğretmenlerin beklentileri, ders çizelgesine bağlı diğer durumlar, eğitim- öğretime yönelik düzenlemeler ve çizelgenin hazırlanması” ulaşılarak aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin Beklentileri

Ortaokul öğretmenlerinin ders saatlerinde yaşanan farklılıklar nedeniyle okulda bulunma süreleri değişebilmektedir. Ders saatleri konusunda aynı şartları taşıyan öğretmenlerin farklı sürelerde okulda bulunma durumları okul yönetiminin yönetim anlayışının örgütsel ve dağıtımsal adalet yönünden işleyişini gösterebilmektedir.

Öğretmenlerin haftalık ders çizelgelerinin hazırlanması sürecinde Yönetici 1 çizelgenin öğretmenlerin beklentilerine uygun olmadığına sıkıntı yarattığını ve özellikle de kadın öğretmenlerin bu durumu yaşadığını belirtmiştir. Öğretmenler ders çizelgeleri hazırlanırken özel hayatlarına göre hazırlanmasını beklemektedir.

Y 1: Öğretmenlerin genelde sorunları özellikle kadın öğretmenlerin boş saatlerinin kendi beklentilerine uygun olmaması genel bir sıkıntıdır. Öğretmenler ders çizelgelerini hazırlarken mümkün oldukça kendi özel hayatlarına göre hazırlanmasını istiyorlar. Çocuklarını okula bırakmak, bakmakla yükümlü olunan kimseler olması. İlkokul ortaokul arasındaki ders saatleri farklılığı ortaokul öğretmenlerin ders çizelgeleri hazırlanırken etkilemektedir. Öğretmen ihtiyaçları ile çizelgenin dağılımında mevzuata göre belli bloklar halinde dağıtılması bazı beklentilerin önüne geçebilir. (Sayfa 2)

Öğretmenlerin haftalık ders çizelgelerinin hazırlanması süreciyle ilgili Yönetici 3 öğretmenlerin çizelgenin adil olmadığını düşündüğünü ve bu durumun öğretmende kabullenememe ve aidiyet duygusunu olumsuz etkilemesine neden olduğunu belirtmiştir. . Ders çizelgesi hazırlanırken öğretmenlerin görüşleri mutlaka alınması gerektiğini vurgulanmaktadır.

Y 3: Öğretmenler ders çizelgelerinin herkese adil olmadığını düşünüyor. Bu da ders çizelgesi yapılırken uygulanması ve duyurulması sırasında kabullenememe ya da ait hissetmeme duygusu oluşturuyor. Ders çizelgesi yapılırken öğretmenlerin görüşleri mutlaka alınması gerekiyor.

Öğretmenlerin haftalık ders çizelgelerinin hazırlanması sürecinde Yönetici 6 (Y 6) öğretmenlerin okula geç gelip erken gitmek istediklerini, çizelgenin öğretmenin memnuniyetine göre hazırlandığını, çizelgenin öğrenciye değil öğretmene göre hazırlandığını belirtmektedir.

Y 6: Öğretmenlerin sürekli okula geç gelip erken gitmek gibi beklentilerinden dolayı ders çizelgelerin hazırlanması hep zorluk olmuştur. Ders çizelgeleri bazı öğretmenlerin beklentisine göre öğretmenlerin memnuniyetine göre hazırlanmaktadır. Bu sıkıntı oluşturmaktadır. Öğrencinin ihtiyacından ziyade öğretmen ihtiyacına yönelik çizelge hazırlanıyor.

Haftalık ders çizelgesinin hazırlanması sürecinde Öğretmen12 (Ö12) ağırlıklı olmayan derslerin ilk saatlere gelmesi çizelgenin hazırlanması sürecinde sorun yarattığını ifade etmektedir. Sayısal derslerin son saatlere denk gelmesi çizelgenin hazırlanmasında büyük bir sorun teşkil etmektedir. Haftalık ders çizelgesi öğretmene göre değil öğrencinin yararına göre hazırlanmalıdır.

Ö 12: Öğretmenlerin ders çizelgeleri ile ilgili problemler, birinci ve ikinci saatlerin ağırlıklı olmayan derslerin olması, beden eğitimi, müzik, resim gibi ağırlıklı olmayan derslerin birinci ikinci saatlerde verilmesi. Fakat çocuklar için matematik, sayısal işlemler dediğimiz derslerin son saatlere gelmesi en büyük problemlerden bir tanesidir. Haftalık ders çizelgesinin dağılımının öğretmene göre değil de öğrenciye göre yapıldığı müddet daha başarılı olacağına inanmaktayım (sayfa 1).

Öğretmenlerin Mazeretleri

Ders çizelgesinin hazırlanması ile ilgili öğretmenlerin mazeretleri ile ilgili olarak Yönetici 2 özel durumları ile ilgili varsa belgelendirilebilir mazeretleri dikkate aldıklarını yasal olmayan mazeretleri dikkate almadıklarını belirtmektedir.

Y 2: Öğretmenlerin özel durumları ile ilgili yasal mazeretleri varsa mazereti ders çizelgesini hazırlarken göz önünde bulunduruyoruz. Yasal olmayan veya belgelendirilemeyen mazeret sunarsa dikkate almıyoruz.

Çizelgenin hazırlanması sürecinde öğretmenlerin mazeretleri Yönetici 4 yüksek lisans, sağlık ve çocukların okul durumları olarak ifade etmektedir.

Y 4: Çizelgeyi mevzuata göre hazırlıyoruz. Öğretmenlerin haftalık ders saati belli olduktan sonra özel bir durumlarının olup olmadığını görüşüyoruz. Mesela yüksek lisans. Çocuğu ile ilgili bir durum hastane durumu olabilir.

Ders Çizelgesine Bağlı Diğer Durumlar

Okul yöneticileri öğretmenin nöbet görevinin mevzuat gereği dersinin en az olduğu güne verilebileceğini, nöbet gününe kaç saat ders verileceğini, çizelge hazırlanmadan önce belirlediklerini ifade etmektedir. Bunun ilgili olarak yöneticilerden birinin görüşü aşağıdaki gibidir.

Y 2: Çizelge eşit ve adaletli yapılır, nöbet öğretmenin dersinin en az olduğu güne verilir. ...Okuldaki bütün öğretmenlerin çizelge yapısı birbirine benzemektedir. Okulumuzda herhangi bir öğretmene iyi çizelge yapıldığı gösteren bir durum yoktur. Çizelge yaparken kriterleri belirliyoruz. Kaç saat dersi varsa boş gün verilir, nöbet gününe kaç saat ders verilir, yarım gün boşluklar kime verilir, bu kriterleri en başta belirliyoruz, belirlenen kriterler ölçüsünde dağılımı yapıyoruz.

Ders Çizelgesinin Hazırlanma Sürecindeki Deneyimlere Yönelik Görüşler

Bu temada öğretmenlerin karşılaştığı diğer durumlar ve öğretmenlerin verimliliği kodlarına ulaşarak aşağıdaki bulgular çıkarılmıştır:

Öğretmenlerin Karşılaştığı Durumlar

Yönetmeliğe göre haftalık ders çizelgesi okul yönetimince dengeli dağıtılmalıdır. Okul yöneticileri haftalık ders çizelgelerini dengeli ve adaletli hazırladıklarını ifade etmektedirler:

Y 2: Çizelge eşit ve adaletli yapılır. Bizim okulun özelinde bütün öğretmenlere eşit mesafedeyiz. Okuldaki bütün öğretmenlerin çizelge yapısı birbirine benzemektedir. Okulumuzda herhangi bir öğretmene iyi çizelge yapıldığı gösteren bir durum yoktur. Çizelgeyi yaparken kriterleri belirliyoruz. Kaç saat dersi varsa boş gün verilir, nöbet gününe kaç saat ders verilir, yarım gün boşluklar kime verilir, bu kriterleri en başta belirliyoruz, belirlenen kriterler ölçüsünde dağılımı yapıyoruz. Kriterleri öğretmenlerimiz de biliyor.

Okul yönetimleri ders çizelgesini hazırlarken öğretmenlere eşit olmalıdır. Okul yönetimince korunan ve kollanan öğretmenler okul iklimini de olumsuz etkilemektedir. Bunun ilgili olarak:

Y 5: Ben kendi adıma adil olmaya, eşit olmaya çok özen gösteriyorum. Burada bir kul hakkı var ondan sonra artık siz birilerini koruduğunuzda. İşte bu benim arkadaşım bu yakınım diye koruduğumuzda. Daha sonra öğretmenler odasında farklı yansıtıyor, okuldaki iklimi bozuyor, o yüzden de yani her idare için buna çok özen göstermesi gerekiyor. Herkese eşit derecede aynı çizelgesi birbirine yakın çizelgesi çıkarmaya özen gösteriyor. Ders çizelgesi kriterleri belirlediyseniz o kriterleri herkese eşit uygulamanız gerekiyor. (sayfa 2)

Öğretmenlerin Verimliliği

Okul yöneticileri ders çizelgesinin öğretmenlerin verimliliğini etkilemediğini düşünmektedir. Bunun sebebi olarak bir süre sonra ders çizelgesini kabullenmesi olarak görmektedir. Bazı okul yöneticileri ders çizelgesinin öğretmenlerin verimliliğini etkilediğini düşünmektedir.

Y 5: En mükemmel çizelgesi da hazırlasanız. Diyelim ki otuz beş kişilik bir öğretmen grubumuz var. Orada iki tane de olsa üç tane de olsa bazılarını belki memnun edemiyorsunuz. Hemen çarşaf çizelge istiyorlar. O çarşaf çizelgeyi niye istiyorlar? Birbirlerinin çizelgesini kıyaslamak için istiyorlar. Öğretmenlerin çoğuyla da görüştüm. Ondan sonra yani herkesi % 100 memnun etmek zaten mümkün değil ama % 85 mutlu edebiliyorsunuz. Şunu görüyorsunuz öğretmenin bakış açısında veya hatta okula gelirken o yüzündeki tebessümde % 90 mutluluk hissediyorsun. Onlar da öğretmen mutlu olunca sen de mutlu oluyorsun. Çünkü sonuçta burada belki yeri geliyor, eşimizden çocuğumuzdan daha çok onları görüyoruz. Burada bir aile ortamı gibi oluyoruz. O yüzden de öğretmenin mutlu olması için idarelerinde gayret göstermesi gerekiyor. (sayfa 3-4)

Ders Çizelgesinin Hazırlama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Görüşler

Ders çizelgesi hazırlama sürecinde yönetici ve öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar olarak adalet, mobbing, okul iklimi, soru yaşanan diğer durumlar ve mevzuat kodlarına ulaşılmış ve aşağıdaki bulgular çıkarılmıştır.

Adalet

Ders çizelgelerinin hazırlanması sürecinde okul yöneticileri öğretmenlerden görüş almadığında bu durum öğretmenlerin özel hayatlarını etkilemekte ve adil olmayan durumlar ortaya çıktığında kendilerini okula ait hissetmemelerine neden olmaktadır. Okul yöneticileri ders çizelgesi hazırlarken sürekli aynı öğretmenlere yönelik iyi bir ders çizelgesi hazırlarsa bu durum diğer öğretmenlerin dikkatini çekebilmektedir. Fakat öte yandan, bu süreçte adil olduğuna inanan okul yöneticileri ve de öğretmenler de vardır.

Y 3: Öğretmenler ders çizelgelerinin herkese adil olmadığını düşünüyor. Bu da ders çizelgesi yapılırken uygulanması ve duyurulması sırasında kabullenememe ya da ait hissetmeme duygusu oluşturuyor. Ders çizelgesi yapılırken öğretmenlerin görüşlerinin mutlaka alınması gerekiyor. Ders çizelgeleri öğretmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmalıdır. Hatta öğretmenler ders çizelgesini gerekirse neden bu şekilde yapıldığını da bilmelidirler. Çünkü ders çizelgesi hem adil olması hem de derslerde mutlu hissetmesi için temel bir noktadır. (sayfa 2)

Y 4: Talepleri mümkün oldukça adil bir şekilde karşılamaya çalışıyoruz. Ders çizelgesi hazırlanırken adil bir şekilde öğretmenin mutlu olmasını sağlayacak şekilde bir ders çizelgesi hazırlanmalıdır.

Ö 8: Hayır düşünmüyorum. Çok sürdürülebilir bir durum olmadığından sıkıntıya neden olur. Sürekli bir gruba iyi çizelge yapmak diğer öğretmenlerin dikkatini çekecektir. Genelde idarecilerimiz adil davranmaya dikkat ediyor.

Mobbing

Okul yöneticileri, yönetim süreçlerinde ders çizelgesi hazırlama sorumluluklarını bir güç olarak kullanabilmektedir. Şöyle ki, araştırmadaki bulgular, bu gücün mobbing amaçlı kullanıldığını, kullanılmasa tercih edilmese bile yapılan uygulamaların öğretmene mobbing hissettirdiğini ortaya koymaktadır. Bununla ilgili olarak:

Y 2: Çalışan öğretmenlere iyi çizelge yapmayı; sorumluluklarını yerine getirmeyen öğretmenlere de kötü çizelge yapmamı düşündük ancak profesyonelliğe uygun olmadığı için ve başka bazı sorunlar ortaya çıkaracağını düşündüğümüz için hiçbir zaman böyle bir uygulamaya yapmadık. Denemesini dahi yapmadık.

Okul yöneticileri kendileri mobbing yapmasa da başka okul yöneticilerinin mobbing amaçlı ders çizelgesi hazırlayabileceklerini ifade etmektedir. Bu durum ile ilgili:

Y 5: İllaki vardır kendim. Şimdiye kadar öyle bir şey yapmadım ama bunu şeyi ders çizelgesini nöbeti bir mobbing aracı bir baskı aracı, bir tehdit aracı gibi kullanan idareciler illaki vardır. Yani şimdi yok desek yalan söylemiş oluruz. İnsanoğlu insanoğlunun bazen haklıdır haksızdır o kısmına girmiyorum ama illaki vardır.

Okul İklimi

Araştırmada ortaya koyulan görüşlere göre, haftalık ders çizelgesi hazırlandıktan ve öğretmenlere duyurulduktan sonra öğretmenler okul yönetiminden ders çizelgelerini karşılaştırmak için çarşaf çizelge isteyebilmektedir. Aynı durumlarda olan öğretmenlere farklı uygulamalar yapılması öğretmenleri huzursuz etmekte ve bu durum okul iklimine de yansiyabilmektedir. Öğretmenler ders çizelgelerini boş günü var mı, yok mu ve aralarda ne kadar boşluk olduğu konularında kontrol edebilmektedir.

Ö 3: Öğretmenlerin birbirlerinin ders çizelgelerini kıyaslaması, öğretmenlerin boş günü var mı yok mu gibi. Ders çizelgesinde aralarda boşluk olması da sorun teşkil ediyor.

Ö 12: Çizelgesi aldım baktım insanlık karşılaştırıyoruz. Yani ona bakıyorsun zaman zaman yapıyoruz ama bunu sokakta paylaşmaktan ziyade bunu basmak daha sağlıklı olur. Karşılaştırmada, zaman zaman ufak tefek sıkıntı olduğu oluyor. Benim çizelgeyim

arkadaşım çizelgesi bana göre biraz daha kötü olduğunda şu ifadeyi kullanabilirler. İdarenin adamı idareye daha yakın ifadeleri kullanabilirler. O nedenle her yerde ders çizelgesini paylaşmak işte benimki de böyle demenin çok sağlıklı olduğunu düşünüyorum.

Sorun Yaşanan Diğer Durumlar

Okul yöneticilerine göre öğretmenlerin ders saatlerinde yaşanan farklılıklar, boş gün uygulaması gibi diğer durumlar ihtiyaç olduğundan öğretmene ulaşılamamasına yol açmaktadır. Bununla ilgili olarak:

Y 2: Haftalık ders çizelgesinde boş gün verdiğimiz öğretmenlere ihtiyacımız olduğunda okul ulaşamıyoruz. Bunun dışında başka bir sorun gözlemedim.

Öğretmenlere göre ders çizelgesindeki boşluklar öğretmenlerin verimliliğini etkilemektedir; çizelgesi düzgün olan öğretmenin morali de iyi olmaktadır. Bununla ilgili olarak:

Ö 1: Haftalık ders çizelgesinin kötü oluşu yüzde yüz olumsuz etkiliyor. Arada fazla boşlukların olması ve öğretmenin okulda boş boş beklemesi öğretmenin verimliliğini olumsuz etkiliyor. Ders çizelgesi düzgün olan öğretmenin moralin düzgün olduğunu gözlemliyorum.

Öğretmenlerin ders çizelgeleri ilgili olarak talepte bulunmaları ders çizelgesinin hazırlanması sürecinde zorluklar yaşanmasına neden olabilmektedir. Okul yönetimine beklentilerini kabul ettirmek amacıyla baskı yapan öğretmenlerde bulunmaktadır. Bununla ilgili olarak:

Y 6: Öğretmenlerin sürekli okula geç gelip erken gitmek gibi beklentilerinden dolayı ders çizelgelerin hazırlanması hep zorluk olmuştur. Hep öğretmenler ders çizelgesi hazırlanırken psikolojik olarak baskı uygulamaktadırlar bu tür sorunlar yaşıyoruz.

Mevzuat

Okul yöneticileri haftalık ders çizelgesi hakkında mevzuatı bildiklerini ifade etmektedirler. Ders çizelgesi hakkındaki mevzuatı yeterli bulmaktadırlar. Okul yöneticileri çizelgeleri mevzuata uygun hazırladıklarını belirtmektedirler. Bu durum ile ilgili olarak:

Y 1: Mevzuat hükümlerini biliyorum. Haftalık ders çizelgesi ile ilgili mevzuat yeterli mi? Mevzuat açısından baktığımızda müfredata göre sıkıntılar yaşanabiliyor. Şahsi düşüncem mevzuatı yeterli buluyorum. (sayfa 2)

Y 2: Evet biliyorum. Çizelge eşit ve adaletli yapılır, nöbet öğretmenin dersinin en az olduğu güne verilir. (sayfa 2)

Y 4: Mevzuata hâkim olduğumu düşünüyorum. Çizelgesi mevzuata göre hazırlıyoruz. (sayfa 2)

Öğretmenler ders çizelgelerinin hazırlanması hakkında mevzuatı bilmediklerini ifade etmektedirler. Çizelge ile ilgili diğer mevzuat hükümlerinden bahsetmektedirler. Bununla ilgili olarak:

Ö 1: Doğrusu açık söyleyim bilmiyorum. Hiç ihtiyaçta duymadım. (sayfa 2)

Ö 2: *Bilmiyorum. Araştırmadım. (sayfa 2)*

Ö 5: *Çok bilmiyorum haftalık 21 saate kadar derse girme limiti olduğunu biliyorum. Onun dışında bilmiyorum. Matematik, fen bilimleri gibi derslerin ilk saatte olması gerektiğini biliyorum onun dışında bilgim yok. (sayfa 2)*

Okul yöneticilerine göre mevzuattaki esneklik ders çizelgesini hazırlanması sürecinde okul yöneticilerini işini zora sokmaktadır. Bununla ilgili olarak:

Y 1: *Mevzuat hükümlerini biliyorum. Haftalık ders çizelgesi ile ilgili mevzuat yeterli mi? Mevzuat açısından baktığımızda müfredata göre sıkıntılar yaşanabiliyor. Şahsi düşüncem mevzuatı yeterli buluyorum. Öğretmenin dersi yokken okulda bulunma zorunluluğu nöbetçi öğretmenin nöbet günü sorumluluğu gibi durumlar mevzuattaki esneklik okul idarecilerin işini zorlaştırıyor. Öğretmenin mesai saatleri mevzuata konulmalı bu durumda öğretmenin kendi kafası rahat olacak ve çizelgesi düzenleme açısından okul idaresinin de işini kolaylaştıracaktır. (sayfa 2)*

Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre Ders Çizelgesi Hazırlama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri

Ders çizelgesi hazırlama sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri temasında öğretmen ve öğrencilere yönelik çözüm önerileri kodlarına ulaşılarak aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Öğretmenlere Yönelik Çözüm Önerileri

Okul yöneticileri öğretmenin ders yükünün haftaya eşit dağıtılabilmesi için mesai saati uygulamasının öğretmenlere de getirilmesini istemektedir. Böylelikle öğretmenler mesai saatleri içinde destek eğitimi, özel eğitim gibi vb. faaliyetleri dersi olmadıkları zamanda yapabileceklerinden bahsetmektedir. Bununla ilgili olarak:

Y 1: *Haftalık ders çizelgesi hazırlanırken öğretmenlerin özel durumları göz önünde bulunduruluyor. Öğretmenin ders yükünün gün içinde eşit dağıtılan bir çizelge olması sağlanabilir. Bunu gerçekleştirmek için mesai saati sistemi olabilir. Özel eğitim, destek eğitim gibi faaliyetler yerine getirilebilir. Çocukların bireysel yeteneklerini keşfedebilecek bir müfredata geçilebilir. (sayfa 3)*

Y 5: *Ders çizelgesinin hazırlanmasına yönelik daha önceki soruların birinde de söylediğim gibi bu konuda Türkiye'nin bir açılım yapması gerekiyor. Öğretmenlerin mesaisi dokuz beş olmalı o zaman zaten ders çizelgesi diye bir şey ortadan otomatikman kalkar. Böyle oldu muydu? Derslerimiz boş geçmez, nöbetlerimiz daha iyi tutulur, ondan sonra öğretmenlerde kendilerini nasıl genel idare hizmetlerinde çalışan bir kadın veya bir bankada bir postanede çalışan bir kadın çocuğunu büyütürken çalıştığı işe göre tedbirler alıyorsa o zaman da öğretmen diyecek ki biz artık dokuz- beş çalışıyoruz. Çocuğu varsa da hastası varsa da hastaneye gidecekse özel işleri varsa bunları buna göre halletmeye çalışacak ama sadece dokuz beş öğretmeni çalıştırıyorum deyip onu çağırdığı zaman öğretmenin dersi dışında burada boşta oturmayacağım onun dışında öğretmene diyeceksin. Her öğretmen yılda şu kadar soru hazırlayacak her öğretmen işte yılda destek eğitimle ilgili öğrencilere şu çalışmaları yapacak. İşte her öğretmenin okul gelişimi ile ilgili yapması gereken kulüplerle ilgili yapması gereken çalışmalarını belirleyip yani yıl sonunda okul idarelerini öğretmenlerden bunu istemesi lazım. Öğretmeni yani biraz öğretmenin*

çalışma şekil ve usulü ile ilgili bakanlığın ciddi bir çalışma yapıp her iki tarafı da yani idareyi de yormadan öğretmeni üzmeden ortak bir şey bulması lazım. O zaman daha iyi olur diye düşünüyorum. (sayfa 4-5)

Okul yöneticileri ders çizelgesi hazırlama sürecinde okul yönetimlerinin aradan çıkarılmasını istemektedir. Çizelgeler okul türüne ve ders saatlerine göre düzenlenebilmelidir. Okulun bulunduğu çevreye göre çizelgeler oluşturulabilmelidir. Çizelge okul yönetimi olmadan hazır çizelge halinde kullanılabilirdir. Bununla ilgili olarak:

Y 1: Çizelge hazırlanırken aradan okul idarecileri çıkarılmalı, çizelge hazırlanırken okul idarecileri zan altında kalabiliyor. Okul kurum türüne göre hazır çizelge olmalıdır. Ders saatlerine yeniden düzenleme yapılabilir. Düzenleme yapılırken okul ve sınıf mevcutları için belli düzenlemeler konulabilir. Bölgenin sosyo-ekonomik düzenin dikkate alınmasıyla yeni bir çizelge hazırlanmalı örneğin Türkçe dersi saati o bölgenin özelliğine göre belirlenmeli. Titiz bir çalışma ile düzenlenebileceğine inanıyorum. (sayfa 4)

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmamızın amacı, okullarda öğretmenlerin haftalık ders çizelgesi hazırlanması sürecine ilişkin sorunları belirlemek ve çözüm önerileri geliştirmektir. Okullarda öğretmenlerin haftalık ders çizelgesi hazırlanması ilişkin yaşadıkları sorunları belirlemek ve çözüm önerileri geliştirmek amaçlanan bu çalışmada olgubilim deseni seçilmiştir. Yapılan görüşmelerin analizi ile temalar belirlenmiştir. Bu temalar ise öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre okullarda ders çizelgesi hazırlama süreci, öğretmen ve okul yöneticilerinin ders çizelgesi hazırlama sürecine ilişkin deneyimleri, öğretmen ve okul yöneticilerinin ders çizelgesi hazırlama sürecine ilişkin karşılaştıkları sorunlar, öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre ders çizelgesi hazırlama sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri şeklinde sonuçlar ortaya çıkarılmıştır.

İş görenler iş yerlerinde yaşadıkları sorunlar nedeniyle duygusal olarak, tükeniş, başarısızlık ve duyarsızlık yaşayabilirler ve bu durumlar özel hayatlarına da etki edebilir (Süregevil, 2005, s. 146). Branş öğretmenleri ders çizelgelerinin hazırlanması sürecinde özel hayatlarına göre düzenlenmesi için beklentide olabilirler. Öğretmenlerin özel hayatlarındaki bu beklentilerini ise küçük çocukları olması, çocukların okuldan alınıp bırakılması, kendisinin ya da aile bireylerinden birinin sağlık sorunları ve yüksek lisans eğitimi oluşturmaktadır.

Ders çizelgesi hazırlanırken öğretmenlerin sağlık, eğitim, çocukların durumu gibi ihtiyaçlarına öncelik verilmeli ve ihtiyacı olmayan öğretmenlerin ders çizelgesi ile ilgili beklentileri dikkate alınmamalıdır. Çizelge hazırlanırken okul yönetimince kriterler belirlenmeli ve belirlenen bu kriterlere göre çizelge hazırlanmalıdır.

Ders çizelgeleri öğretmenlerin beklentilerine uygun hazırlanmadığında öğretmenler için sıkıntı oluşturabilmektedir. Öğretmenler ders çizelgelerini özel hayatlarına göre düzenlenmesini beklemektedirler. Öğretmenlerin özel hayatlarını ile ilgili sorunları ise küçük çocuk ve çocukların okulu, yüksek lisans eğitimi, bakmakla yükümlü olunan kimselerdir. Çocuk sahibi olan bazı öğretmenler, çocuklarının bakım planlaması nedeniyle sıkışık ders çizelgesi ya da az derse girmek istiyorlar. Öğretmen görüşleri alınarak hazırlanan ders çizelgesi öğretmenlerinde olumlu karşılık vermesiyle uygun çizelge oluşturulmaktadır. Haftalık ders çizelgesi öğretmenlerin beklentisine göre hazırlanırsa öğretmenlerin sorun yaşamadığı anlaşılmaktadır..

Güven duygusu örgüt kültürünün örgütsel adaletin temel dayanağını oluşturur (Hoy & Tarter, 2004, s. 250). Okullardaki adil uygulamalar öğretmenlerin okul yönetimine duyduğu güveni de doğrudan etkilemektedir (Konovsky & Pugh, 1994, s. 656). İş görenler iş yerinde çalışan herkese adil davranıldığında adalet duygularının arttığını ve buna bağlı olarak da alışma isteklerinin arttığını ifade etmektedir (Greenberg, 1990, s. 111). Okul yönetimleri aynı durumda bulunan öğretmenlerin ders çizelgelerinin adaletli bir şekilde düzenlemediği zaman öğretmenler okuldaki adalet kavramının sorgulanmasına neden olmaktadır. Özel hayatından(okul dışı) kaynaklı nedenlerden beklentileri olan ve ders çizelgesi düzenlenmeyen öğretmenin okula aidiyet duygusu azalabilmektedir. Okul yönetimleri öğretmenlerin beklentilerini karşılayan adil bir ders çizelgesi hazırlamalıdır. Adil bir şekilde hazırlanmayan çizelgeler okul iklimine de olumsuz etkilemektedir. Çizelgede ders dağılımı yapılırken öğretmenlerin taleplerine göre dersler haftaya uygun olarak yerleştirilmelidir.

Ders çizelgesi hazırlanması sürecinde öğretmen görüşlerinin alınması öğretmenlerin adalet algısını etkileyebilmektedir. Adil bir şekilde hazırlanmayan ders çizelgeleri öğretmenin okula aidiyet duygusunu olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Öğretmenlerin haftalık ders çizelgeleri diğer görevlerini de etkilemektedir. Buna bağlı olarak yönetmelik gereği öğretmene verilen nöbet görevi de okul yönetimi ile öğretmenler arasında sorun olabilmektedir. Öğretmenlerin büyük bir bölümü nöbet görevini ders dışı zamanlarda öğrencilerin düzen ve kontrolünü sağlamak ve yine diğerlerine göre daha fazla olarak ders zaman öğretmene iş yükü olarak tanımlamaktadır (Özbilen & Günay, 2017, s. 141).

Ders çizelgesi kriterleri önceden belirlenmeli ve uygulanmalıdır. Kriterler belirsiz olduğundan çizelgenin oluşturulması keyfiyete göre olabilmektedir Haftalık ders çizelgeleri okul yönetimleri ile öğretmenlerin arasını da açabilmektedir. Çizelgeye göre verilen nöbet görevi de öğretmenler için sorun yaratabilmektedir. Öğretmenler nöbet gününü beğenmemektedir. Çizelgede boş gün uygulaması gibi durumlar

öğretmenlerin çizelgelerini karşılaştırmalarına sebep olmakta ve okul iklimi bundan olumsuz etkilenmektedir.

Haftalık ders çizelgeleri hazırlanırken öğretmenlerin ve öğrencilerin lehine uygun bir şekilde hazırlanmalıdır. Ders çizelgesi öğretmenin özel hayatını kolaylaştırmalı; öğrenciye ise öğrenme kolaylığı sağlamalıdır. Matematik gibi ağırlığı olan sayısal dersler günün ilk saatlerine konulmalı; beden eğitimi, görsel sanatlar vb. dersler ise son saatlere doğru olması öğrencinin yararına bir durumdur (Saraçoğlu, Ağca, & Bektaş, 2019, s. 114).

Öğretmenlerin haftalık ders çizelgesi öğretmenlerin menfaatleri doğrultusunda hazırlanmaktadır. Çizelgelerde öğrenci menfaati geri planda yer almaktadır. Çizelgeler öğretmenlerin menfaatlerine göre hazırlandığında ağırlıklı dersler gün içine dağıtılmakta iken beden eğitimi, müzik vb. dersler günün ilk saatlerine gelebilmektedir. Okul yönetimleri çizelgeleri öğrenci menfaati doğrultusunda hazırlandığını belirtse de öğretmenin de kolanması gerektiğini düşünmektedir.

Haftalık ders çizelgesinin hazırlanması sürecinde okul yöneticileri sorumluluk almaktan kaçınan öğretmenlere ders çizelgesi üzerinden mobbing yapmayı düşünseler de yapmadıklarını ifade etmektedirler. Okul yöneticileri ders çizelgesini mobbing amacıyla kullanmadıklarını da belirtmiştir. Öğretmenler ders çizelgelerini kıyaslayarak kendilerine mobbing yapıp yapılmadığı şeklinde yorumlamaktadırlar. Kendisine mobbing yapıldığını düşünen öğretmenler okul iklimini de olumsuz etkileyebilmektedir. Araştırmaya katılan okul yöneticileri kendileri mobbing yapmasa da ders çizelgesi ile ilgili mobbing yapan başka yöneticiler olduğunu ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler ders çizelgesi ile ilgili kendilerine mobbing yapılmasa da mobbinge maruz kalan öğretmenler olduğunu da söylemektedir. Öğretmenler ders çizelgesinin okul yöneticilerinin elinde mobbing aracı olarak görmektedir.

Öğretmenlerin verimliliğini arttırmak amacıyla ders çizelgeleri okul yönetimlerince ödül amacıyla kullanılabilir. Okul yöneticilerinin öğretmenleri ödüllendirmesi eğitim yönetiminin önemli unsurlarından birisi arasında görülmektedir. Okul yöneticileri öğretmenlerin morallerini yükseltmek ve devamını sağlamak için ödüllendirmeye ihtiyaç duyabilmektedir. Ödül tüm mesleklerdeki gibi öğretmenler içinde bir sosyal ihtiyaçtır. Ödül alan öğretmenini öğrenciye ve çevresine faydası da artacaktır (Yıldırım M. C., 2008, s. 663). Ders çizelgesini öğretmen verimliliğini arttırmak amacıyla ödül olarak hazırlanması okul iklimini olumsuz etkileyen bir uygulama olabilir. Okul yönetimi öğretmenlerin ders çizelgesini ödül amacıyla kullanırsa bu yöntem okul ortamına zarar verebileceğinden doğrudan tercih edilmemelidir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ders çizelgesinin öğretmenin verimliliğini etkilemesi ile ilgili okul yöneticileri arasında farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı okul yöneticilerine göre ders çizelgesi öğretmenin verimliliğine etki ederken; bazı okul yöneticileri de etki etmediğini düşünmektedir. Ders çizelgesi iyi olan öğretmeni verimliliği derslerine yansırken; çizelgesinin kötü olduğunu düşünen öğretmenlerin verimliliği derslerine olumsuz etki edebilmektedir.

Okul yönetimine yakın öğretmenlerin ders çizelgesinin beklentileri yönünden hazırlanması okul iklimini olumsuz etkileyen bir durum olarak görülmektedir. Öğretmenlerin mesleklerini yaparken yaptığı çalışmalar görev yaptığı okulun gelişimi olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir (Çolak & Altınkurt, 2017, s. 33).

Görüşmelerden çıkan sonuçlara göre, öğretmenlerin haftalık ders çizelgesini sorun olmaktan çıkarmak amacı ile mesai saati düzenlemesi getirilmesi bir çözüm olarak düşünülebilir. Branş öğretmenleri arasında ders saatlerinde farklılık yaşanmaktadır bu durum öğretmenlerin okulda bulunma sürelerini etkilemektedir. Bu nedenle az dersi olan öğretmenler okul yönetiminde boş gün vb. gibi taleplerde bulunmaktadır. öğretmenler yönetmelik belirlenecek sürelerde mesai saatlerinde okulda bulunmalı ve ders dışı etkinlikler gerçekleştirmelidir.

Okul yönetimlerine göre öğretmenlere mesai saati getirilmeli ve öğretmenler mesai saatlerinde okulda hazır bulunarak diğer kurs vb. eğitim- öğretim etkinliklerini gerçekleştirmelidir. Öğretmenlere göre ise mesai saatleri net olursa okul yönetimlerinin çizelge oluşturması da kolaylaşacaktır.

Haftalık ders çizelgesi oluşturulmadan önce kriterler belirlenmeli ve çizelge bu kriterlere göre hazırlanmalıdır. Çizelge yayınlamadan önce taslak olarak öğretmenlere sunulmalıdır. Onay alındıktan sonra kesin çizelge öğretmenlere duyurulmalıdır.

Okul yönetimleri ders çizelgesi hakkında mevzuatı bilmektedirler. Çizelgeleri mevzuatlar doğrultusunda hazırladıklarını söylemektedirler. Ancak görüşme yapılan öğretmenler çizelge ile ilgili mevzuatı tam olarak bilmemektedirler. Öğretmenlerin meslekleriyle ilgili haklarını yeterince bilememelerini sebebi mevzuat konusunda yeterince bilgiye sahip olmamalarıdır. Bu nedenle hakları konusunda ne yapmaları gerektiği konusunda bilgi sahibi olmadıklarında kararsızlık yaşayabilmektedirler (Uğraş, 2018, s. 1).

Okul yönetimleri mevzuat hükümleri bildiklerini ve ders çizelgelerini bu hükümlere göre hazırladıklarını söylemektedir. Okul yönetimleri ders çizelgesi ile ilgili mevzuat hükümlerinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Mevzuat hükümlerinin esnekliği de ders çizelgesi oluşturulurken okul yöneticilerini işini de güçleştirmektedir.

Öğretmenlerin büyük bir bölümü ise ders çizelgesi hazırlanması ile ilgili mevzuat hükümlerini bilmemektedir. Ders çizelgesi ile ilgili mevzuatı bilen öğretmenler olsa da öğretmenleri çoğunlukla ders çizelgesi hakkındaki mevzuat hükümlerini bilmemektedir.

Teknolojik gelişmelerin eğitimi etkilemesi de mümkün görülmemektedir. Bu nedenle teknoloji eğitimin her alanında kullanılabileceği ders çizelgelerinde de kullanılabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda şu öneriler geliştirilebilir: branş öğretmenlerinin haftalık ders çizelgeleri imkanlar dahilinde özel hayatlarını etkilemeyecek şekilde okul yönetimince düzenlenebilir. Okul yönetimleri haftalık ders çizelgesi hazırlarken öncelik kriterlerini belirlemeli öğretmenlere duyurmalı ve haftalık ders çizelgesini bu kriterlere göre hazırlamalıdır. Haftalık ders çizelgesinde örgütsel adaletten taviz verilmemelidir. Çizelge tüm öğretmenlere adaletli bir şekilde hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Öğretmenlerin nöbet gibi ders dışı görevlerinin mevzuatlar çerçevesinde verildiği öğretmenlere anlatılmalı ve nöbet görevi de öğretmenlere verilirken adaletli bir şekilde verilmelidir. Ders çizelgeleri hazırlanırken öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıracak şekilde hazırlanmalı ve sayısal ağırlıklı derslerin ilk saatlere konulmasında fayda vardır. Araştırmaya katılan öğretmenler mobbing yaşamasa da öğretmenler haftalık ders çizelgesini okul yöneticilerinin elinde bir mobbing aracı olarak görmektedir. Okul yöneticileri öğretmenle sorun yaşasa da sorun yaşadığı öğretmene mobbing uygulamamalıdır. Haftalık ders çizelgesi hangi konuda olursa olsun öğretmene ödül olarak kullanılmamalıdır. Ders çizelgesi öğretmenlerin verimliliğini arttırmak amacıyla beklentileri doğrultusunda düzenlenebilir. Öğretmenlere mesai saati getirilerek tüm eğitim- öğretim faaliyetlerini mesai saatleri içerisinde yapmaları sağlanabilir. Öğretmenler haftalık ders çizelgeleri ile ilgili mevzuatı yeterince bilmemektedir. Bu nedenle öğretmenlere yönelik mevzuat eğitimi verilmelidir.

Makalenin Araştırma ve Etik Beyanı Bilgileri

Yazarın Çıkar Çatışması Beyanı	Araştırmaya konu olan durum, olgu veya kurum ile yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Yazar(lar) Katkı Oranı Beyanı	Çalışmanın tamamlanmasında birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'dir.
Etik Kurul Onay Belgesi	Araştırmanın etik kurul onayı 13/01/2022 tarihinde Yeditepe... Üniversitesi Etik Kurulu'nun E.50532705-302.14.01-1118 No'lu kararı ile elde edilmiştir.

Kaynakça

- Çeçen, M. (2019, Nisan). Ortaokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin örgütsel adalet algıları (Siirt ili örneği). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.
- Çetin, S. M. (2021, Ekim). Ortaokul müdürlerinin hizmetkar liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Çolak, İ., & Altinkurt, Y. (2017). Okul İklimi ile Öğretmenlerin Özerklik Davranışları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, s. 33-71.
- Özbilen, F., & Günay, G. (2017, Haziran). İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul nöbet görevine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, s. 141-157.
- Akay, B., Tokatlı, C., & Aksoy, M. (2017). Kırklareli ve Edirne İllerine Yönelik Bir Turizm Potansiyeli Değerlendirme Çalışması. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 89-102.
- Akgeyik, G. (2014). Anadolu liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin örgütsel adalet algıları (Diyarbakır ili örneği). 65-66. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.
- Arcayürek, C. (1966, Ocak 13). İşte Johnson Mektubu. *Hürriyet Gazetesi*, s. 1.
- Ataş, M. (2021, Nisan 4). *Anadolu Ajansı Türkiye'nin 100 Yıllık Serüvenini Kitaplaştırdı*. Nisan 15, 2021 tarihinde Anadolu Ajansı Resmî Web Sitesi: <https://www.aa.com.tr/tr/kurumsal-haberler/anadolu-ajansi-turkiyenin-100-yillik-seruvenini-kitaplastirdi/2198558> adresinden alındı
- Aydın, M., & Açıkmeşe, S. (2015). Türkiye'de Güvenlik Kavramsallaştırması. M. Aydın, H. G. Brauch, M. Çelikpala, U. O. Spring, & N. Polat (Dü) içinde, *Uluslararası İlişkilerde Çatışmadan Güvenliğe* (2. b., s. 491-508). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Başkonus, T., Akdal, D., & Taşdemir, M. (2011). Ahi Evran Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Gelecek Beklentileri. *İconte*, s. 1512-1522.
- Baykal, N. (2020). Aristo'nun En Seçkin Öğrencisi: Fârâbî. *TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi*(634), 66-70.
- Bulgur, N. (2017). 20. Yüzyılda Göç Teorileri ve Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları. *I. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimler Kongresi*. Priştina-Kosova.
- Creswell, J. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage.

- Erhan, Ç. (2015). *Türk-Amerikan İlişkilerinin Tarihsel Kökenleri* (2. b.). Ankara: İmge Kitabevi yayınları.
- Foreign News: The Near East. (1923, March 24). *Time Magazine*.
- Gök, N. (1997). *Beylikler Döneminden İtibaren Osmanlı Diplomatasında Berat Formu*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Ortaçağ Tarihi Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Görgülü, H. (2022). Algılanan örgütsel destek ve örgütsel adaletin örgütsel sinizm, örgütsel bağlılık ve iş doyumuna üzerindeki etkisi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayınları.
- Gedik, M. S., & Hakkoymaz, H. (2020, Kasım 12-15). 112 Acil Sağlık Hizmetleri Çalışanlarının Hizmet ve Sosyal Durumlarının Değerlendirilmesi. *16. Ulusal Acil Tıp Kongresi*, 61. Ankara: Acil Tıp Uzmanları Derneği.
- Greenberg, J. (1990). Looking fair versus being fair: Managing impressions of organizational justice. *Research in Organizational Behavior*, s. 111-157.
- Hoy, W., & Tarter, C. J. (2004). Organizational justice in schools: No justice without trust. *International Journal of Educational Management*, s. 250-259.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Küçükçene, M., & Aydoğan, İ. (2018, Temmuz). Eğitim Yönetiminde Adaletin Önemi ve Gerekliliği Üzerine Bir İnceleme. *Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Keohane, R. O., & Nye, J. S. (2012). *Power and Interdependence* (4. b.). New York: Longman.
- Konovsky, M. A., & Pugh, S. D. (1994). Citizenship behavior and social exchange. *Academy of Management Journal*, s. 656-669.
- Lipson, L. (1978). *Politika Biliminin Temel Sorunları* (2 b.). (T. Karamustafaoğlu, Çev.) Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Mertens, D. M. (2010). *Research and evaluation in education and psychology: integrating, diversity with quantitative, qualitative and mixed methods*. Los Angeles: Sage Publications.
- Moustakas, C. (2010). *Phenomenological research methods*. Sage Publications.

- Süregevil, O. (2005). Tükenmişlik ve tükenmişliği etkileyen örgütsel faktörler: akademik personel üzerinde bir uygulama. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Saraçoğlu, S., Ağca, E., & Bektaş, O. (2019, Ekim). Ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri öğreniminde zaman tercihleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*.
- Seyidoğlu, H. (2016). *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı* (Genişletilmiş 10. b.). İstanbul: Güzem Can Yayınları.
- Şener, M. (2005). Mina. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 30, 96-97. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası. (2012). *Sekseninci Hesap Yılı Hakkında Banka Meclisince Hazırlanan Faaliyet Raporu: Yıllık Rapor 2011*. Ankara: Ömür Matbaacılık.
- Uğraş, S. (2018). Beden Eğitimi Öğretmenleri Kendilerini Hangi Konularda Yetersiz Hissediyor? *Çomü Spor Bilimleri Dergisi*, s. 1-16.
- Yükseköğretim Kanunu. (1981, Kasım 4). (2547).
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi . *Eğitim ve Bilim*, s. 7-17.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, M. C. (2008). İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticilerinin Öğretmenlerin Ödüllendirilmesine İlişkin Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, s. 663-690.
- Yılmaz, Ç. (2021, 03 30). *Milliyet*. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/egitimcilerin-kabusu-oldu-6468611> adresinden alındı

A Phenomenological Study on the Preparation of Weekly Timetables at Schools

Extended Summary

According to weekly course hours, teachers' weekly timetables determine on which day and at what time they will attend class. The weekly course hours of the secondary school teachers who were the subject of the research were determined according to the current decision of the Board of Education and Discipline No. 43 dated 24.08.2023. School administrations are authorized by regulation to create and announce teachers' weekly timetables. The attitudes of school administrators towards teachers can be observed and evaluated by teachers. The attitude of school administrators towards teachers can also affect educational activities. While preparing teachers' weekly timetables, school administrations should take organizational justice into consideration. Teachers who have disagreements with the school administration should also be approached in line with organizational justice (Çetin, 2021). School administrations should make a fair distribution of duties in all duties of teachers at school as well as weekly timetables (Görgülü, 2022). Unfair practices in the distribution of teachers' weekly timetables may cause teachers to have a low perception of fairness towards the school administration (Akgeyik, 2014).

Problems between school administrations and teachers regarding weekly timetables are also featured in the media. An example of such a news report shared by Kamu Ajans (2021) is that "school principals harass some teachers while preparing the timetable" and, accordingly, negatively affect the timetables of other teachers. Due to union differences between teachers at school, the process of preparing teachers' timetables causes problems between school administrations and teachers. While a school principal makes a favorable schedule for teachers who are members of his own union according to his needs; he can also make an unfavorable schedule for teachers who are not his union-mates (Yılmaz, 2021). Attitudes and behaviors of school administrations that do not comply with distributive justice in the distribution of tasks to teachers can negatively influence educational activities by affecting the efficiency of teachers who feel discriminated against. Unfair practices in schools may affect school belonging, participation in activities, trust in the school administration, negativities in administrator-teacher relations, etc. School administrations should hold a meeting with teachers at the beginning of the academic year about how timetables will be prepared. The weekly timetable should be able to be created in line

with teachers' expectations as much as possible. This decision-making process may be a practice that shows that teachers are cared about. Even if the timetable of the teacher whose expectations are met is not exactly what he wants, he may not feel resentful towards the school administration. As a result, while preparing the weekly lesson schedule, the school administration should prepare the schedules by taking the opinions of the teachers.

Purpose and Significance

The purpose of this research is to identify problems related to the process of preparing weekly lesson schedules for teachers in schools and to propose some suggestions in that regard. This study addresses the following research questions in particular: (i) According to the opinions of teachers and school administrators, how does the process of preparing timetables work in schools? (ii) What are the experiences of teachers and school administrators regarding the timetable preparation process? (iii) What are the problems faced by teachers and school administrators regarding the timetable preparation process? (iv) According to the opinions of teachers and school administrators, what are the solution suggestions for the problems encountered in the timetable preparation process?

Method

This study employs a qualitative research method to learn about teachers' experiences regarding the teaching profession. The phenomenology approach is used in this research, with the intent to figure out opinions of teachers and administrators regarding the process of preparing teachers' weekly lesson schedules. The main purpose of phenomenological research is to understand and describe a phenomenon from the perspective of the interviewees. The people who can best reflect teachers' experiences regarding weekly timetables are teachers from different branches. The study group of the research is determined according to the number of schools, teachers and students. The teachers to be interviewed are selected from different branches whose available hours corresponded to their teaching status, based on the difference in course hours, gender, length of service, educational status, and taking into account maximum diversity. Variables such as age, gender, professional seniority, educational background and branch of the teachers in the study group are intended to keep the sample broad. The teachers participating in the research are selected according to the availability of the school where they work. The data is gathered through interviews. Six of the participants are school administrators, twelve of whom continue to work as teachers. The tenure of the teachers to whom the interview form is given is as follows: 1-10 years for five teachers, 11-20 years for five teachers, 21-30 years for four teachers, and 31-40 years for four teachers. By branch, four are social

studies teachers, two are Turkish, English, information technologies and mathematics teachers, three are science teachers, one is religious culture and ethics, music, technology and design teachers. The educational level of the participating teachers is as follows: twelve have a bachelor's degree, while six have a master's degree.

An interview form is created by reviewing the literature on the issue. After obtaining expert opinions, a semi-structured interview form is completed, taking into account the suggestions. Finally, a pilot study is conducted with two school administrators and four teachers. The question about mobbing is added to the interview form during the pilot study, and the form is finalized and interviews are held. In research conducted with phenomenology, interviews are done face to face with the participants in order to obtain direct information from the interviewees (Gürbüz & Şahin, 2016). When schools are visited for interviews, the first meeting is held with the school administrator. Then, one male and one female teacher from each school is interviewed. Otherwise, problems arise regarding the credibility of the researcher. To avoid that, there is a need for evidence of the reality of the findings, the validity of the results, the consistency of the processes, and the objective collection of data and obtaining objective results (Yıldırım & Şimşek, Qualitative research methods in social sciences, 2018). Credibility and consistency measures are also taken for the interview form, which is the data collection tool used in the research. After obtaining expert opinions, the pilot application is performed and the questions are rearranged according to the answers given to the questions and interviews are held. In this research, the purpose is to obtain reliable data through mutual trust, as the researcher being a school administrator knows the field in which the research is conducted and allows the research participants to know the position of the researcher. The data of this research is divided into small pieces and analyzed in a systematic way, leading to larger pieces and describing the experiences of the interviewees (Moustakas, 2010).

Findings

The categories and codes are obtained by analyzing the opinions of teachers and administrators regarding the preparation of teachers' weekly lesson schedules. Thus, regarding the preparation of the weekly timetable, the process of preparing the timetable in schools in line with the opinions of teachers and administrators, the experiences of teachers and administrators in the process of preparing the timetable, the problems of teachers and administrators regarding the process of preparing the timetable, the problems experienced in the process of preparing the timetable according to the opinions of teachers and school administrators. The aim is to propose some possible lines of solution.

According to the opinions of teachers and school administrators, the process of preparing curriculum in schools. Expectations of teachers. Expectations related to private life. Experiences of teachers and school administrators regarding the curriculum preparation process. Problems encountered by teachers and school administrators regarding the curriculum preparation process. Problems faced by teachers and school administrators regarding the curriculum preparation process. Climate Comparing/contrasting the course schedule Teachers close to the school administration, other situations where problems occur Insufficient number of teachers ,suggestions for solutions to the problems encountered in the process of preparing the course schedule according to the opinions of teachers and school administrators Process of Preparing the Weekly Lesson Schedule Expectations of teachers on the theme of preparing the weekly course schedule, other situations related to the course schedule. The following findings were obtained by accessing the codes of regulations for education and training and preparation of the schedule.

Discussion and Conclusions

In this study, which presents the opinions of teachers regarding weekly timetables in a phenomenological way, the opinions of administrators and teachers are analyzed with four main themes created in line with the purpose of the research. These main themes are the process of preparing timetables in schools according to the opinions of teachers and school administrators, the experiences of teachers and school administrators regarding the timetable preparation process, the problems encountered by teachers and school administrators regarding the timetable preparation process, and the problems encountered in the process of preparing timetables according to the opinions of teachers and school administrators. Results are given in the form of solution suggestions for the problems. Branch teachers may expect their timetables to be tailored to their private lives during the preparation process. These expectations of teachers in their private lives include having young children, children being picked up and dropped off from school, health problems of themselves or one of their family members, and postgraduate education. While preparing the timetable, teachers' needs such as health, education, and child care should be given priority, and the expectations of teachers who do not need it regarding the timetable should not be taken into account. While preparing the schedule, criteria should be set by the school administration and the schedule should be prepared according to these criteria. When timetables are not prepared in accordance with teachers' expectations, it can cause problems for teachers. Teachers expect their timetables to be arranged according to their private lives. The problems

of teachers regarding their private lives are young children and their schools, postgraduate education, and dependents.

Because of the child, teachers want to have a tight schedule or fewer classes. The timetable is prepared by taking teachers' opinions and the appropriate schedule is created upon the positive response of the teachers. If the weekly lesson schedule is prepared according to teachers' expectations, teachers do not experience any problems. Fair practices in schools also directly affect teachers' trust in school administration (Konovsky & Pugh, 1994). When school administrations do not arrange the timetables of teachers fairly, this causes teachers to question the concept of fairness in the school. The sense of belonging to the school may decrease for the teacher whose timetable is not arranged in line with his private life. School administrations should prepare a fair timetable that meets teachers' expectations. Schedules that are not prepared fairly have a negative impact on the school's cohesion. When distributing courses in the schedule, the courses should be placed according to the week according to the demands of the teachers. Obtaining teachers' opinions during the timetable preparation process may affect teachers' perception of fairness.

Timetables that are not prepared fairly can negatively affect the teacher's sense of belonging to the school. Teachers' weekly lesson schedules also affect their other duties. Accordingly, the duty assigned to teachers in accordance with the regulation may cause problems between the school administration and teachers. The majority of teachers define duty as ensuring the order and control of students during extracurricular times and as a higher workload on the teacher during class time than others (Özbilen & Günay, 2017). Timetable criteria should be determined and implemented in advance. Weekly lesson schedules can also create a rift between school administrations and teachers. Duty assigned according to the schedule may also create problems for teachers. Situations such as the application of free days in the schedule cause teachers to compare their schedules and the school climate is negatively affected by this. While weekly timetables are being prepared, they should be prepared appropriately for the benefit of teachers and students. The timetable should facilitate the teacher's private life; it should provide ease of learning for the student. Numerical courses that are weighty, such as mathematics, should be placed in the first hours of the day; physical education, visual arts, etc. It is for the benefit of the student that the lessons are held towards the last hours (Saraçoğlu, Ağca, & Bektaş, 2019).

School administrations say that they are aware of the legislative provisions and that they prepare timetables in accordance with these provisions. School administrations think that the legislative provisions regarding timetables are sufficient. The flexibility of the legislative provisions also makes the job of school administrators difficult when creating timetables. Most of the teachers do not know the legislative provisions regarding the

preparation of timetables. Although there are teachers who know the legislation regarding timetables, the majority of teachers do not know the legislative provisions regarding timetables.

Weekly timetables of branch teachers can be arranged by the school administration, if possible, in a way that does not affect their private lives. School administrations should determine the priority criteria when preparing a weekly timetable, announce them to teachers, and prepare the weekly timetable according to these criteria. Organizational justice should not be compromised in the weekly timetable. The schedule should be prepared and applied fairly to all teachers. It should be explained to teachers that their extracurricular duties, such as shifts, are given within the framework of the legislation, and the duties of shifts should be given to teachers fairly. When preparing timetables, they should be prepared in a way that will facilitate students' learning, and it is beneficial to include numerically focused courses in the first hours. Although the teachers participating in the research do not experience mobbing, they see the weekly lesson schedule as a mobbing tool in the hands of school administrators. Even if school administrators have problems with the teacher, they should not apply mobbing to the teacher with whom they have problems. The weekly timetable should not be used as a reward for the teacher, regardless of the subject. The timetable can be arranged in line with teachers' expectations in order to increase their efficiency. Teachers do not know enough about the legislation regarding weekly timetables. For this reason, legislation training should be provided to teachers.

